

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI BOLALAR HAYOT FAOLIYAT XAVFSIZLIGINI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY YO'LLARI

Shodieva Maxbuba A'zamovna

Sirdaryo viloyat Sirdaryo tuman 28-sonli DMTT direktori

Annotatsiya

Maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bola hayoti faoliyatining xavfsizligini asrab avaylash bo'yicha ko'rsatmalar, taklif va tavsiyalar keltirib o'tilgan. Shuningdek, bola hayoti faoliyatiga maktabgacha ta'lim tashkilotlarida xavf solmaydigan predmetlar, o'yinchoqlar va ulardan foydalanish texnologiyalar ilmiy nazariy jihatdan tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: bolala xavfsizligi, xavfsizlik kontsepsiyasi, bola hayot faoliyati.

PRESCHOOL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS MODERN WAYS OF ORGANIZING THE SAFETY OF CHILDREN'S LIFE ACTIVITIES

Abstract

In the article, instructions, proposals and recommendations are given for preserving the safety of children's life activities in preschool educational organizations. Also, objects, toys and their use technologies that do not pose a threat to children's life activities in preschool educational organizations were analyzed from a scientific theoretical point of view.

Key words: child safety, safety concept, child life activity.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarning xavfsizligi va hayoti uchun asoslarni shakllantirish dolzarb va muhim muammodir, chunki bu bolalarni xavfsiz xulq-atvor qoidalari to'g'risida xabardor qilish, kundalik hayotda xavfsiz xatti-harakatlar bo'yicha tajriba orttirish ob'ektiv zarurati bilan bog'liq. hayot. Ota-onalar bilan birgalikda bu borada maqsadli ishlarni olib bormoqdamiz. Bolani nafaqat xavf-xatardan himoya qilish, balki uni yuzaga kelishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklarga qarshi turishga tayyorlash, eng xavfli vaziyatlar, ehtiyot choralarini ko'rish zarurligi haqida tasavvurni shakllantirish, unga xavfsiz xatti-harakatlar ko'nikmalarini singdirish muhimdir. Maktabgacha ta'lim tashkilotida xavfsizlik kontsepsiyasi ilgari faqat bolalar hayoti va sog'lig'ini himoya qilishni o'z ichiga olgan. Ammo zamonaviy dunyo xavfsizlik muammosiga yondashuvni o'zgartirdi, u ekologik halokat va terrorizm kabi tushunchalarni o'z ichiga oldi.

Bolalarining ko'p vaqti guruh xonasida o'tadi. Yaxshi jihozlangan xona, o'yinchoq va qo'llanmalarni to'g'ri tanlash bolalarning to'laqonli hayot kechirishining asosiy sharti hisoblanadi. Guruh xonasidagi o'yinchoqlar bu yoshdagi bolalarning 3-4 ta bo'lib o'ynashlarini e'tiborga olib joylashtirilishi, o'yinlarni o'ynashlari uchun o'yinchoq burchagi

tashkil etilishi, unda yana qurilish materiallari, harakatlanuvchi o'yinchoqlar ham bo'lishi kerak, qolgan o'yinchoqlar, rasmlar shkaflarga bolalar bemalol oladigan qilib joylashtirishi lozim. Xonada bolalarning polda mashina, aravachalarni bemalol yurgiza olishlari va yirik qurilish materiallari bilan o'ynashlari uchun ham joy ajratilishi kerak. Harakatlarni rivojlantiruvchi jihozlar binoning maxsus xonalarida saqlanadi va jismoniy tarbiya mashg'ulotlaridagina olib chiqiladi. Albatta, har bir bolani hayotini xavfsiz ta'minlanishida o'yinchoqlarning ahamiyati ham beqiyosdir. Chunki hozir xorijdan kirib kelayotgan o'yinchoqlarning bola hayoti va sog'lig'iga muvofiq kelishi va ular bilan o'ynash asnosida bolani tana a'zolariga nojo'ya ta'sir qilmasligining oldini olish eng muhim masala hisoblanadi. Bu borada ta'kidlash lozimki, bolalarni o'yin vositalarining bola hayotiga xavfsizlik darajasini ko'rib chiqsak maqsadga muvofiq bo'ladi. Maydonchaga qum yashiklari, bolalarning sakrashlari, tirmashib chiqishlari uchun kerakli jihozlar, qorda, muzda uchishlari uchun chanalar qo'yiladi.

Moddiy muhit ikkinchi guruh bolalari uchun ham xuddi birinchi kichik guruhnikidek tashkil etiladi. Bundan tashqari kuzatish va mehnat uchun tabiat burchagiga akvariumda baliq., to'rlarda kushlar va mayda hayvonlar joylashtiriladi.

Guruh xonasidan kitob javoni uchun joy ajratiladi. MTT maydonchasida sport o'yinlari bilan shug'ullanish uchun maxsus joy bo'ladi, u kerakli anjomlar bilan jihozlab qo'yiladi: velosipedda uchish uchun yo'lka, tirmashib chiqish uchun jismoniy tarbiya narvonchalari, muvozanatni saqlash uchun ma'lum balandlikda yotqizilgan g'ola va shunga o'xshashlar bo'ladi. Olib chiqilgan o'yinchoqlarni o'ynash uchun maxsus stollar, o'rindiqlar, suv bilan o'ynash uchun maxsus idish, qum yashigi bo'lishi kerak.

Guruh xonasi uxlash xonasi, xo'jatxona va yechinish xonasiga ega bo'lishi kerak.

Guruh xonasi bir necha bo'limdan iborat bo'lishi kerak. Birinchi o'yin bo'limida qo'g'irchoq bilan o'ynash uchun hamma kerakli narsalar joylashtirilgan shkaf buladi.

Ikkinchi o'yin bo'limida qurilish materiallari qo'yiladigan shkaf va ular bilan o'ynash uchun joy ajratiladi. Shu xonaning yana bir qismida bolalarning badiiy faoliyat bilan mustaqil shug'ullanishlari uchun kerakli materiallar qo'yiladi. Kitob burchagi va stol usti bosma o'yini bilan shug'ullanishlari uchun o'yin burchagida tinchroq joyni ajratish kerak. Tabiat burchagini derazalarga yaqinroqda joylashtirgan ma'qul. Xona amaliy san'at asarlari va ko'kalamzorlashtiruvchi o'simliklar bilan bezatiladi.

Maydoncha boshqa maydonchalardan yashil, manzarali o'simliklar bilan to'silib, jismoniy mashqlar va sport ermak o'yinlari uchun kerakli asboblardan jihozlanadi.

O'yin bo'limlari bolalarning yoshiga mos holda, o'rta guruh xonasi kabi jihozlanadi. Guruh xonasida yana mashg'ulot o'tkaziladigan bo'lim ajratiladi va u yerga tarbiyachining stoli, ekran, shkaf, doska joylashtiriladi. Bolalarning mustaqil o'ynashlari uchun hamma kerakli materiallar ular bemalol foydalana oladigan qilib joylashtirilishi kerak (stollar, o'yinchoqlar solingan qutichalar, vitrina shkafi, tokchalar va boshqalar). Tabiat burchagi, qo'l mehnati bilan

shug‘ullanadigan burchak, kitob burchagi, tasviriy faoliyat bilan mustaqil shug‘ullanadigan burchak, musiqaviy faoliyat burchaklari bo‘lishi kerak. Bulardan tashqari bolalar bemalol, erkin harakat qilishlari uchun kattagina bo‘sh joy bo‘lishi zarur. Maydonchada sport o‘yinlari, yugurish, sakrash, tirmashib chiqish, irg‘itish uchun katta joy ajratiladi. Syujetli o‘yinlar uchun o‘yinchoqlar ham bo‘ladi.

Bu yerdagi mashg‘ulot o‘tkaziladigan bo‘limda katta guruhdagi singari bolalar uchun ikki kishilik stollar qo‘yiladi. Guruh xonasidagi jihozlar zarurat tufayli shug‘ullanganda o‘yinga joy bo‘shatish maqsadida boshqa tomonga surib qo‘yadigan qilib joylashtiriladi. Maydonchada sport o‘yinlari va har xil o‘yinlar uchun joy ajratiladi, gulxona va poliz tashkil etilib, u yerda bolalar o‘zlari gul va sabzavotlarni yetishtiradilar.

Kunning birinchi yarmida bolalar hayotini tashkil etish, bolalarning maktabgacha ta‘lim tashkilotida 9-10 soat bo‘lishi kun tartibida belgilab qo‘yilgan. Bunda ertalabki qabul muhim rol o‘ynaydi. Tarbiyachi bolalarning maktabgacha ta‘lim tashkilotidagi vaqti qiziqarli, sermazmun o‘tishini ta‘minlaydi. Buning uchun ertalab bolalarni ochiq chehra bilan kutib oladi, ota-onalari bilan xushmuomala, xayrixoh munosabatda bo‘ladi. Ertalabki qabul vaqtida ijodiy o‘yinning hamma turlari tashkil etiladi, tabiat burchagida kuzatish, bolalarning guruh xonasidagi, ovqat va mashg‘ulotlardagi navbatchiliklari, nonushtadan oldin ertalabki gimnastika va yuvinish tashkil etiladi. Nonushta vaqtida tarbiyachi bolalarning ovqatlanish madaniyatini nazorat qilib turadi.

Nonushtadan keyin dasturda ko‘rsatilgan vaqt mobaynida mashg‘ulot o‘tkaziladi. Mashg‘ulotgacha va mashg‘ulot o‘rtasida o‘yinlar tashkil etiladi. Qanday o‘yin o‘tkazilishi mashg‘ulotning mazmuni va xususiyatiga bog‘liq. Bolalar o‘tirib shug‘ullanadigan mashg‘ulotdan oldin harakatli o‘yinlar, jismoniy tarbiya va musiqaviy mashg‘ulotdan oldin tinch o‘yinlar o‘ynashadi. Mashg‘ulotdan keyin sayr o‘tkaziladi. Tarbiyachi tevarak-atrofdagi tabiatni, kattalar mehnatini, ijtimoiy hayot voqealarini kuzatishni tashkil etadi. Harakatli o‘yinlar o‘tkazadi, mustaqil o‘yin o‘tkazishni taklif etadi. Mana shu vaqt ichida bolalarning mustaqil faoliyatlari, mehnat, didaktik o‘yinlar, ijodiy o‘yin turlari bilan shug‘ulanishlari uchun katta e‘tibor beriladi. Maqsadli sayrlar uyushtiriladi. Sport o‘yinlari va mashqlar, jismoniy dam olish va shunga o‘xshashlar bolalarning harakat faolligini o‘stirishga ham katta ahamiyat beriladi.

Bolalarning sayrdan qaytishlari, yechinib yuvinishlari, tushki ovqat va kunduzgi uyqu ham juda uyushqoqlik bilan o‘tishi kerak.

Kunning ikkinchi yarmida tarbiyachi bolalarni uyg‘otib, faoliyatga kirishlarini ta‘minlaydi va kechki nonushta tashkil etiladi. Keyin musiqaviy yoki jismoniy tarbiya mashg‘uloti o‘tkazilishi mumkin. Kechki sayrga quyidagilar kiradi: hamma ijodiy, didaktik o‘yinlar, tinch harakatli o‘yinlar, kuzatish, qo‘l mehnati, bolalarning mustaqil tasviriy faoliyati, ko‘ngil ochishlar (haftada bir marta). Kunning birinchi va ikkinchi yarmida bolalar hayotini tashkil

etishga qo'yiladigan asosiy talab har bir bolaning mazmunli va qiziqarli faoliyat bilan shug'ullanishini, ularning har tomonlama rivojlanishi va baxtli bolaligikni ta'minlashdir.

Xulosa qilib aytganda bolalarni hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlashda maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarning ota-onalari bilan hamkorlikni doimiy ravishda olib borilsa nur ustiga a'lo nur bo'lar edi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi 2019 yil 17 dekabrda qabul kilingan 595-sonli O'RQ.
2. Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standarti – T.:2020
3. Grosheva I., Evstafeva L., Maxmudova D., Nabixanova SH., Pak S., Djanpeiso-va G., Isxakova M. "Ilk qadam" Davlat o'quv dasturi maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun. 2018 y.
4. Quvonova F. Ona va bola. Qo'llanma. – Toshkent, 2019y.
5. Oilaviy ta'lim dasturi. Ilk bolalik davrida rivojlanish. Qo'llanma. – Tosh-kent, 2014 y.
6. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va va oila hamkorligi. 3-modul. - Toshkent. 2008 y.